Հաստատում եմ՝

Տնօրեն՝ Ն.Մարկոսյան

Digitally signed by MARKOSYAN NARINE 7105690089
Дата: 2023.10.04 12:03:39 AMT

<<Արգինայի Միջնակարգ դպրոց >>

ԹԵՄԱՏԻԿ ՊԼԱՆ

2023-2024 ուսումնական տարի

Առարկան՝ Հայոց պատմություն

Ուսուցիչ՝ Այվազյան Աստղիկ

Դասարան՝ 7-րդ

Շաբաթական ժամերի քանակ՝ 3 ժամ

Տարեկան ժամերի քանակ՝ 102 ժամ

Հայոց պատմություն 7-րդ դասարան

/ տարեկան 102 ժամ/

Շաբաթական 3 ժամ

	Ներածություն	5 ժամ	էջ
1	Ներածություն. ինչո՞ւ, ինչպե՞ս ուսումնասիրել պատմությունը:	1	3-4
2-3	Ինչպե՞ս սովորել այս դասագրքով:	2	5-6
4-5	Հայկական լեռնաշխարհն ու հայերը:	2	12-17

Թեմա 1. /15 ժամ/

Հայկական լեռնաշխարհը որպես համաշխարհային քաղաքակրթական բնօրրաններից մեկը: Հայոց հայրենիքը: Հայկական լեռնաշխարհի վաղ պետականությունները Ք.ծ.ա III-I հազարամյակներում

Նպատակ

Զևավորել`

1. Հայոց հայրենիքի` Հայկական լեռնաշխարհի պատմաաշխարհագրական պայմանների, հայերի տեղաբնիկ ծագումնաբանության և Ք.ծ.ա. III-I հազ. հայկական քաղաքակրթության պատմության վերաբերյալ գիտելիքներ,
2. Ք.ծ.ա. III-I հազ. հայոց քաղաքակրթության առջև ծառացած մարտահրավերները վերլուծելու, ձեռնարկված միջոցառումների և արդյունքների վերաբերյալ կարծիք հայտնելու, եզրահանգումներ անելու հմտություններ,

3 ,Հայկական լեռնաշխարհի վաղ պետական կազմավորումների և Վանի թագավորության քաղաքակրթական ձեռքբերումները գնահատել ու արժևորել ու հմտություններ:

Վերջնարդյունքը

1,Նկարագրի Հայկական լեռնաշխարհի պատմաաշխարհագրական պայմանները,առանձնահատկությունները, պատմավարչական բաժանումները:

2,Ներկայացնի Հայկական լեռնաշխարհի նշանավոր հնավայրերը, Հայկական լեռնաշխարհը որպես մարդկության և հայոց քաղաքակրթության զարգացման հնագույն բնօրրան լինելու փաստեր:--

3,Ներկայացնի Հայաստանի մասին վկայություններ, հայերի տեղաբնիկ ծագումնաբանությունը վկայող փաստեր, համեմատի հայերի ծագումնաբանության վերաբերյալ տարբեր տեսություններ, ավանդազրույցներ:

4,Ներկայացնի Ք.ծ.ա. III-I հազ հայկական քաղաքակրթության պատմության

առանցքային դրվագները:

5,Նկարագրի Վանի թագավորության պետական կարգը, բանակը, տնտեսությունը, դիցարանը, համեմատի արդի իրողությունների հետ:

6,Բնութագրի հնագույն պետականությունների և Վանի թագավորության ականառու գործիչների գործունեությունը, կարծիք հայտնի նրանց գործունեության վերաբերյալ:

7,Վերլուծի Ք.ծ.ա. III-I հազ. հայկական քաղաքակրթության ձևավորման, զարգացման և անկման պատմական գործընթացները,կատարի եզրահանգումներ:

8,Գնահատի և արժևորի Վանի թագավորության քաղաքակրթական ժառանգության տեղն ու դերը հայոց և համաշխարհային մշակույթի համատեքստում:

9,Հետազոտի իրենց տարածաշրջանում գտնվող պատմաաշխարհագրական որևէ տեղանք կամ Ք.ծ.ա III-I հազ. հնագիտական հուշարձան, փորձի կապեր գտնել ներկայիրողությունների հետ:

Դաս		Ժամ	Էջ
6-7	1. 1 Հայկական լեռնաշխարհի հնագույն բնակիչները	2	20-23
8-9	1.2 Նորքարեդարյան հեղափոխությունը և հայ ժողովրդի կազմավորման սկիզբը	2	24-27
10-11 -12	1. 3 Հայկական լեռնաշխարհի վաղ պետական կազմավորումները	3	28-33
13-14	1.4.Վանի թագավորության հիմնադրումն ու ամրապնդումը	2	34-38
15-16	1. 5 Վանի թագավորության վերելքն ու անկումը	2	39-44
17-18	1. 6. Վանի թագավորության սոցիալ-տնտեսական և մշակութային կյանքը	2	45-51
19	**Թեմատիկ գրավոր աշխատանք**	1	
20	ԱՄՓՈՓՈՒՄ ԱՌԱՋԻՆ ԹԵՄԱՅԻ	1	

Առաջարկվող գործունեությանձևեր

1. սկզբնաղբյուրների հետաշխատանք
2. երևակայական ճանապարհորդություն
3. տեսանյութի կամ ֆիլմի դիտում,քննարկում
4. թեստային աշխատանք
5. սահիկաշարի կամ տեսանյութիպատրաստում
6. քարտեզների հետ աշխատանք
7. համեմատական աղյուսակների,գծապատկերների, կազմում
8. հետազոտական աշխատանք
9. դերային (կերպարային)ներկայացում

10,դաս-էքսկուրսիա

Խաչվող հասկացություններ

Ժամանակ և տարածություն

Որտե՞ղ և ե՞րբ:

1. Դիտարկել պատմության շրջադարձային իրադարձությունները, երևույթները, անհատների, հասարակությունների և քաղաքակրթությունների միջև փոխհարաբերությունները, անձի, ազգի և մարդկության տեսանկյունից:

Համակարգ (Պետություն)

Որո՞նք են համակարգի բնորոշ հատկանիշները:

2. Դիտարկել պետությունը որպեսհասարակութան միասնական քաղաքական համակարգ:

Անհատներ և հարաբերություններ

3. Ո՞վ է պատմական անհատը: Պատմական գործիչների կյանքը, գործունեությունը, մշակութային ընդհանրու- թյունները և տարբերությունները: Դիտարկելանհատի դերը և գործունեության ազդեցությունը պատմության հոլովույթում:

Միջառարկայական կապերը թեմայում

Համաշխարհային պատմություն - տվյալ ժամանակաշրջանի պետականկազմավորումների և ժողովուրդների հետ հարաբերություններ, նշանավոր գործիչներ,պատմական կարևոր իրադարձություններ, դեպքեր փաստեր, հավատալիքներ **Աշխարհագրություն** - քարտեզներ

Իմ հայրենիքը, Իմ հայրենիքն ու աշխարհը - առասպելներ, ավանդազրույցներ,հնագույն դիցարաններ, մայրաքաղաքներ

Հայոց լեզու - լեզու և գիր, գրային համակարգեր, բանավոր և գրավոր ճիշտ, գրագետ,
փաստարկված խոսքի կառուցում, տարբեր բնույթի հայերեն տեքստերի վերլուծում ևընկալում,դրանց հիմնական գաղափարի ըմբռնում

Մայրենի - առասպելներ, ավանդազրույցներ

Արվեստ - պատմամշակութային հուշարձաններ, կերպարվեստ, կիրառական

Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշչով սահմանված հիմնական ծրագրի վերջնարդյունքների հետ

Հ1, Հ2, Հ15, Հ16, Հ17, Հ 25, Հ 28, Հ 30, Հ 31, Հ 35, Հ44, Հ45

Թեմա 2. / 11 ժամ/

Հայկազունի Երվանդյանների թագավորությունը: Հայաստանը Ք.ծ.ա. VII-III դդ.

Նպատակ

Ձևավորել՝

1. Ք.ծ.ա. VII-III դդ. . հայկական քաղաքակրթության պատմության վերաբերյալ գիտելիքներ,
2. Համաշխարհային և տեղական գործընթացների փոխհարաբերությունները վերլուծելու, դրանց արդյունքների և հետևանքների վերաբերյալ փաստարկված կարծիք հայտնելու հմտություններ,

3,Հայկազունի Երվանդյանների թագավորության քաղաքակրթական ձեռքբերումները գնահատել ու ևարժևորել ու հմտություններ:

Վերջնարդյունքներ

1. Ներկայացնի Ք.ծ.ա. VII-III դդ. պատմության առանցքային դրվագները:

2. Նկարագրի Երվանդյան Հայաստանի պետական կարգը, բանակը, տնտեսությունը, բնակչության առօրյա կյանքն ու կենցաղը, համեմատի ներկայիսիրողությունների հետ: 3. Բնութագրի և համեմատի Ք.ծ.ա. VII-III դդ ակնառու գործիչների գործունեությունը: 4. Բնութագրի և մեկնաբանի Ք.ծ.ա. VII-III դդ. ռազմաքաղաքական հարաբերությունները, փաստարկված կարծիք հայտնի դրանց արդյունքների և հետևանքների վերաբերյալ: 5. Վերլուծի Ք.ծ.ա. VII-III դդ. քաղաքակրթության ձևավորման, զարգացման և անկման պատմական գործընթացները, քաղաքակրթականփոխազդեցությունները: 6. Գնահատի Հայկազունի Երվանդունիների թագավորության մշակութային ժառանգությունը: 7,Արժևորի պատմական փորձի, ձեռքբերումների յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը:

	Դաս	Ժամ	էջ
21-22-23	2. 1. Երվանդական Հայաստանի կազմավորումը և Աքեմենյան Պարսկաստանը	3	53-58
24-25-26	2. 2 Երվանդական Հայաստանի անկախության վերականգնումն ու Սելևկյանները	3	59-63
27-28	2.3 Երվանդական Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական և մշակութային կյանքը	2	64-70
29	**Գործնական աշխատանք**	1	
30-31	ԱՄՓՈՓՈՒՄ ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԵՄԱՅԻ	2	

Առաջարկվող գործունեության ձևեր

1. սկզբնաղբյուրների հետազոտում
2. երևակայական ճանապարհորդություն
3. ֆիլմի կամ տեսանյութի դիտում,քննարկում
4. նկարի վերլուծություն
5. թեստային աշխատանք
6. սահիկաշարի կամ տեսանյութիպատրաստում
7. համեմատական աղյուսակներիգծապատկերների, կազմում

դերային (կերպարային)ներկայացում

Խաչվող հասկացություններ

Պատճառ և հետևանք

Ինչո՞ւ տեղի ունեցավ,

Ի՞նչ պայմաններ էին դրա համար անհրաժեշտ:

1. պատճառահետևանքային փոխազդեցություններ
2. պատճառահետևանքային կապերի ուսումնասիրում՝ նոր իրադարձություն- ները կանխատեսելու և բացատրելու համար

Համաշխարհայնացում (գլոբալիզացիա) և կայունություն

Ի՞նչ է փոխկապակցվածությունը: Որո՞նք են համաշխարհայնացման առավելություն-ներն ու մարտահրավերները:

մարդու ստեղծած համակարգերի և համայնքների փոխկապակցվածությունը,

համաշխարհային նաև տեղական գործընթացների փոխհարաբերությունները, հնարավորությունները, որոշումների ազդեցությունը մարդկության և շրջակա միջավայրի վրա։

Միջառարկայական կապերը թեմայում

Համաշխարհային պատմություն - տվյալ ժամանակաշրջանի պետությունների (Մարաստան, Աքեմենյան տերություն, Մակեդոնական տերություն, Սելևկյան պետություն), և ժողովուրդների հետ հարաբերություններ, նշանավոր գործիչներ, պատմական կարևոր իրադարձություններ, դեպքեր փաստեր, հավատալիքներ **Աշխարհագրություն -** Հայկազունի Երվանդյանների թագավորության, Աքեմենյան տերության, Մակեդոնական տերության, Սելևկյան պետության, պատմաաշխարհագրական տարածքներին համընկնող երկրներն ու այնտեղ ապրող բնակչությունն այսօր, քարտեզներ

Իմ հայրենիքը – հայոց հայրենիք, առասպելներ, ավանդազրույցներ, մայրաքաղաքներ

Հայոց լեզու - բանավոր և գրավոր ճիշտ, գրագետ, փաստարկված խոսքի կառուցում, տարբեր բնույթի հայերեն տեքստերի վերլուծում և ընկալում, դրանց հիմնական գաղափարի ըմբռնում

Մայրենի - նշանավոր բնակավայրերի, անհատների վերաբերյալ նյութեր և առասպելներ, ավանդազրույցներ

Արվեստ - մշակույթի տարբեր բնագավառներ (ճարտարապետություն, կերպարվեստ, կիրառական արվեստ), պատմաճարտարապետական հուշարձաններ, մշակութային գործիչներ, ստեղծագործություններ, արվեստի գործեր

Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշչով սահմանված հիմնական ծրագրի վերջնարդյունքների հետ

Հ1, Հ2, Հ15, Հ16, Հ17, Հ 25, Հ 28, Հ 30, Հ 31, Հ 35, Հ44, Հ45

Թեմա 3. /16 ժամ/

Հայկական թագավորությունները Ք.ծ.ա. II-I դդ.

Նպատակ

Ձևավորել՝

1. Ք.ծ.ա. II-I դդ. հայկական քաղաքակրթության պատմության վերաբերյալ գիտելիքներ,
2. Հայկական աշխարհակալության ստեղծման և անկման գործընթացներում ներքին և արտաքին գործոնների ազդեցությունը վերլուծելու հմտություններ,

3, Արտաշեսյանների թագավորության քաղաքակրթական ձեռքբերումները հայոց և համաշխարհային պատմության հոլովույթում գնահատել ու արժևորել ու հմտություններ:

Վերջնարդյունքներ

1. Ներկայացնի Ք.ծ.ա. II-I դդ. հայկական քաղաքակրթության պատմության առանցքային դրվագները:
2. Նկարագրի Արտաշեսյան թագավորության պետական կարգը, բանակը, տնտեսությունը, բնակչության առօրյա կյանքն ու կենցաղը, համեմատի արդի իրողությունների հետ:
3. Բնութագրի և համեմատի Արտաշեսյան արքայատոհմի նշանավոր արքաների ներքին և արտաքին քաղաքականությունը, եզրահանգումներ

անի նրանցգործունեության վերաբերյալ:

4. Մեկնաբանի Ք.ծ.ա. II-I դդ. ռազմաքաղաքական հարաբերությունները, փաստարկված կարծիք հայտնի դրանց արդյունքների և հետևանքների վերաբերյալ:
5. Վերլուծի Արտաշեսյան թագավորության հզորացման, հայոց աշխարհակալության ստեղծման նախադրյալները, կործանման պատճառներն ու հետևանքները, անի եզրահանգումներ:
6. Համեմատի Հայկական մշակույթի զարգացման առանձնահատկություններն ու ձեռքբերումները Հայկազունի Երվանդունիների և Արտաշեսյանների օրոք:
7. Գնահատի Մեծ Հայքի Արտաշեսյան պետության դերը հայոց պետականության և համաշխարհային պատմության մեջ:

8,Կիժևորի անկախու զորեղ պետու թյ ուն ունենալ ու, պատմական փորձի,ձեռքբերու մների յ ուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտու թյ ունը:

	Դաս	ժամ	էջ
32-33	3. 1 Արտաշեսյան Հայաստանի կազմավորումը. Արտաշես I	2	72-77
34-35-36	3. 2 Հայկական աշխարհակալ տերությունը. Տիգրան II Մեծ	3	78-83
37-38-39	3. 4 Հայ-հռոմեական պատերազմներն ու Տիգրան Մ	3	84-88
40-41	3. 5 Արտավազդ II-ը և վերջին Արտաշեսյանները	2	89-94
42-43-44	3. 6 Արտաշեսյան Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական և մշակութային կյանքը	3	95-100
45	Թեմատիկ գրավոր աշխատանք	1	
46	ԱՄՓՈՓՈՒՄ ԵՐՐՈՐԴ ԹԵՄԱՅԻ	1	

Առաջարկվող գործունեության ձևեր

1. էսսեի, ակնարկի պատրաստում
2. սահիկաշարի կամ պաստառիպատրաստում
3. ֆիլմի, տեսանյութերի դիտում,քննարկում
4. նկարի վերլուծություն
5. թեստային աշխատանք
6. համեմատական աշխատանք(Երվանդունիների թագավորություն ևԱրտաշեսյանների թագավորություն)
7. ժամանակագրական ժապավենիպատրաստում
8. դերային (կերպարային) ներկայացում

դաս-էքսկուրսիա

9, սկզբնաղբյուրների հետ աշխատանք

Խաչվող հասկացություններ

Համակարգ (Պետություն)

Որո՞նք են համակարգի բնորոշ հատկանիշները:

1. Դիտարկել պետությունը որպես հասարակութան միասնական քաղաքական համակարգ:

Պատճառ և հետևանք

Ինչո՞ւ տեղի ունեցավ,

Ի՞նչ պայմաններ էին դրա համար անհրաժեշտ:

2. պատճառահետևանքային փոխազդեցություններ
3. պատճառահետևանքային կապերի ուսում- նասիրում՝ նոր իրադարձությունները կանխատեսելու և բացատրելու համար

Անհատներ և հարաբերություններ

Ո՞վ է պատմական անհատը:

Պատմական գործիչների կյանքը,գործունեությունը, մշակույթային ընդհանրու-թյունները և տարբերությունները: Դիտարկել անհատի դերը և գործունեության ազդեցությունը պատմության հոլովույթում

Միջառարկայական կապերը թեմայում

Համաշխարհային պատմություն - տվյալ ժամանակաշրջանի երկրներ (Սելևկյան պետություն, Պարթևստան, Պոնտոս, Փյունիկիա, Հրեաստան, Ասորիք, Վիրք, Աղվանք, Հռոմեական կայսրություն, Եգիպտոս և այլն), հարաբերություններ, նշանավոր գործիչներ, պատմական կարևոր իրադարձություններ, դեպքեր փաստեր, հավատալիքներ

Աշխարհագրություն - Մեծ Հայքի Արտաշեսյանննների թագավորության պատմաաշխարհագրական տարածքին համընկնող երկրներն ու այնտեղ ապրող բնակչությունն այսօր, քարտեզների հետ աշխատանք

Իմ հայրենիքը - առասպելներ, դիցարաններ, մայրաքաղաքներ

Հասարակագիտություն - «Մարդ-ընտանիք-համայնք-հասարակական միջավայր»,

«Մարդ ճաշակ-մշակույթ» թեմաներ

Հայոց լեզու - բանավոր և գրավոր ճիշտ, գրագետ, փաստարկված խոսքի կառուցում, տարբեր բնույթի հայերեն տեքստերի վերլուծում և ընկալում,դրանց հիմնական գաղափարի ըմբռնում

Մայրենի – նշանավոր բնակավայրերի, անհատների վերաբերյալ նյութեր, ավանդազրույցներ

Արվեստ - մշակույթի տարբեր բնագավառներ (ճարտարապետություն, կերպարվեստ,

կիրառական արվեստ), պատմաճարտարապետական հուշարձաններ, մշակույթային գործիչներ, ստեղծագործություններ արվեստի գործեր

Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշչով սահմանված հիմնականծրագրի վերջնարդյունքների հետ

Հ1, Հ2, Հ 15, Հ 16, Հ 17, Հ 18, Հ 25, Հ 28, Հ 30, Հ 31, Հ 32, Հ 35, Հ 44, Հ 45

Թեմա 4. /16 ժամ/

Մեծ Հայքի Արշակունիների թագավորությունը

Նպատակ

Ձևավորել՝

1. I-IV դդ. հայկական քաղաքակրթության զարգացման ընթացքի և առանձնահատկությունների, Հայաստանի քրիստոնեացման պատմության վերաբերյալ գիտելիքներ,
2. Մեծ Հայքի Արշակունիների թագավորության, կայացման, հզորացման և անկման պատճառահետևանքային կապերը վերլուծելու հմտություններ,

3, Արշակունյաց Հայաստանի քաղաքակրթական ձեռքբերումները և քրիստոնեության ընդունման պատմական նշանակությունը հայոց պատմության մեջ գնահատել ու արժևորել ու հմտություններ:

Վերջնարդյունքներ

1. Ներկայացնի I դարի սկզբի և Արշակունյաց թագավորության ժամանակաշրջանի առանցքային դրվագները, քրիստոնեության ծագումը, քրիստոնեական վարդապետության հիմքերը, Հայաստանում քրիստոնեության տարածման, Հայոց եկեղեցու ձևավորման և կայացման

ընթացքը, ազդեցության ընդլայնումը տարածաշրջանում: 2. Նկարագրի Հայոց եկեղեցու վարչական կառույցը, նվիրապետությունը, խորհուրդները, եկեղեցիների կառուցվածքը: 3, Ապացուցի Արշակունյաց թագավորության պետական կարգը, բանակը, առօրյա կյանքն ու կենցաղը և համեմատի այդ և նախորդ շրջանների իրողությունների հետ: 4. Մեկնաբանի ավատատիրության առանձնահատկությունները Հայաստանում: 5. Բնութագրի և համեմատի Արշակունյաց արքաների և ժամանակաշրջանի նշանավոր գործիչների գործունեությունը, կարծիք հայտնի նրանց գործունեության վերաբերյալ: 6. Բացատրի պետություն-եկեղեցի փոխհարաբերությունները, միասնական ձեռնարկումները Արշակունիների թագավորության շրջանում: 7. Վերլուծի արտաքին և ներքին գործոնների ազդեցությունը հայոց պետության զորեղացման և անկման գործընթացներում, կատարի եզրահանգումներ: 8. Գնահատի Արշակունյաց Հայաստանի քաղաքակրթական ժառանգությունը հայոց և համաշխարհային մշակույթի համատեքստում: 9. Արժևորի Հայաստանն իբրև առաջին քրիստոնյա պետություն, գնահատի քրիստոնեության ընդունման պատմական նշանակությունը: 10. Արժևորի անկախ ու զորեղ պետություն ունենալու, պատմական փորձի, ձեռքբերումների յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: 11. Հետազոտի տարածաշրջանի I-IV դարերի որևէ հուշարձան, փորձի կապ գտնել հուշարձանի և տարածաշրջանի կամ համայնքի միջև:			
2-րդ կիսամյակ	Դաս	ժամ	էջ
47-48-49	4. 1 Արշակունիների հաստատումը Հայոց գահին Ամփոփում	3	102-107
50-51-52	4. 2 Տրդատ Մեծի գահակալումը և քրիստոնեության ընդունումը	3	108-114
53-54-55	4. 3. Արշակունյաց Հայաստանի բաժանումն ու անկումը	3	115-121
56-57-58-59	4. 4 Արշակունյաց Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական և մշակութային կյանքը	4	122-127
60	Գործնական աշխատանք	1	
61-62	ԱՄՓՈՓՈՒՄ ՉՈՐՐՈՐԴ ԹԵՄԱՅԻ	2	

Առաջարկվող գործունեության ձևեր

1. Սկզբնաղբյուրների հետազխատանք,
2. սահիկաշարի կամտեսանյութի պատրաստում
3. երևակայական ճանապարհորդություն
4. ֆիլմի, տեսանյութերիդիտում, քննարկում
5. նկարի վերլուծություն
6. թեստային աշխատանք
7. հետազոտական աշխատանք
8. համեմատական աշխատանք
9. դերային (կերպարային)
10. ներկայացում
11. դաս-էքսկուրսիա

Խաչվող հասկացություններ

Կառուցվածք և գործառույթ

Պետական կառավարման կառուցվածքը ևպաշտոնյաների գործառույթները:

Անհատներ և հարաբերություններ

Ո՞վ է պատմական անհատը:

1. Պատմական գործիչների կյանքը,գործունեու-թյունը, մշակութային ընդհանրությունները և տարբերությունները: Դիտարկել անհատի դերը և գործունեության ազդեցությունըպատմության հոլովույթում:

Օրինաչափություն

Ի՞նչն է օրինաչափ:

2. Պատմական Երևույթների միջև օբյեկտի-վորեն գոյություն ունեցող պատճառահե- տևանքային անհրաժեշտ կապեր, փոխա-դարձ պայմանավորվածություններ: Պատճառները, հետևանքները, առանձնահատկությունները, ընդհանրություննե-րը դիտարկել որպես պատմական և հասարա-կական

երևույթների և իրադարձությունների օրինաչափություններ:

Միջառարկայական կապերը թեմայում

Համաշխարհային պատմություն - տվյալ ժամանակաշրջանի երկրներ, հարաբերություններ, նշանավոր գործիչներ, պատմական կարևոր իրադարձություններ, դեպքեր փաստեր, հավատալիքներ:

Աշխարհագրություն - Մեծ Հայքի Արշակունիների թագավորության, Պարթևստանի, Բյուզանդիայի պատմաաշխարհագրական տարածքներին համընկնող երկրներն ու այնտեղ ապրող բնակչությունն մեր օրերում, քարտեզի հետ աշխատանք:

Իմ հայրենիքը - մայրաքաղաքներ

Հասարակագիտություն - «Մարդ-ընտանիք-համայնք-հասարակական միջավայր»,
«Մարդ-բարոյականություն-արժեք», «Մարդ- ճաշակ-մշակույթ» թեմաներ:

Հայոց լեզու -բանավոր և գրավոր ճիշտ, գրագետ, փաստարկված խոսքի կառուցում, տարբեր բնույթի հայերեն տեքստերի վերլուծում և ընկալում, դրանց հիմնական գաղափարի ըմբռնում:

Մայրենի - նշանավոր բնակավայրերի, անհատների վերաբերյալ նյութեր և ավանդազրույցներ

Արվեստ - մշակույթի տարբեր բնագավառներ (ճարտարապետություն, երաժշտություն, կերպարվեստ, կիրառական արվեստ), պատմաճարտարապետական հուշարձաններ, մշակութային գործիչներ, ստեղծագործություններ արվեստի գործեր

Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշչով սահմանված հիմնական ծրագրի վերջնարդյունքների հետ

Հ1, Հ2, Հ15, Հ16, Հ17, Հ18, Հ25, Հ28, Հ29, Հ30, Հ31, Հ32, Հ35, Հ44, Հ45

Թեմա 5./ 12 ժամ/
Հայկական պետականության նախարարական շրջանը

Նպատակ

Ձևավորել՝

1. V-IX դդ. հայկական քաղաքակրթության պատմության վերաբերյալ գիտելիքներ,
2. V-IX դդ. ազատագրական պայքարի տարբեր շրջափուլերը հետազոտելու, պայքարիարդյունքները գնահատելու հմտություններ,
3. դրված նպատակներին հասնել ու համար բոլոր կառույցների, ժողովրդի տարբեր խավերի միասնական ու փոխհամաձայնեցված գործել ու անհրաժեշտության գիտակցություն:

Վերջնարդյունքներ

1. Ներկայացնի V-IX դդ. միջազգային և ներքաղաքական իրավիճակի փոփոխությունները, հայկական քաղաքակրթության պատմության առանցքային դրվագները:
2. Նկարագրի նախարարական կառավարման համակարգը, տնտեսությունը, բնակչության առօրյա կյանքն ու կենցաղը, հասարակական հարաբերությունները, համեմատի նախորդ ժամանակաշրջանների հետ:
3. Բնութագրի և համեմատի V-IX դդ. ազգային-ազատագրական պայքարի ակնառու գործիչների գործունեությունը:
4. Քննարկի V-IX դարերում հայ ժողովրդի միասնականությանը, հոգևոր ինքնուրույնությանը ու ինքնությանը սպառնացող մարտահրավերները և դրանց դիմագրավելու քայլերը, առաջարկի լուծումների սեփական տարբերակը:
5. Համեմատի և մեկնաբանի V-IX դդ. ազգային-ազատագրական պայքարի շրջափուլերը, պայքարի ուղիների վերաբերյալ տարբեր դիրքորոշումները, կարծիք հայտնի դրանց վերաբերյալ:
6. Գնահատի V-IX դարերի ազգային-ազատագրական պայքարի արդյունքները՝ կարևորելով համաժողովրդական միասնական պայքարի նշանակությունը՝ դրված նպատակների իրականացման գործում:
7. Արժևորի պատմական փորձի, ձեռքբերումների յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը:

	Դաս	ժամ	էջ
63-64-65-66	5. 1 Պայքար ինքնավարության համար	4	129-134
67-68-69	5. 2 Հայաստանը և պարսկական ու բյուզանդական մրցակցությունը VI դարում	3	135-139
70-71-72-	5. 3 Արաբական խալիֆայության տիրապետությունը Հայաստանում	3	140-146
73-74	ԱՄՓՈՓՈՒՄ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԹԵՄԱՅԻ	2	

Առաջարկվող գործունեության ձևերը

1. սկզբնաղբյուրների հետաշխատանք,
2. սահիկաշարի կամ տեսանյութիպատրաստում
3. համեմատական աշխատանք
4. էսսեների, ակնարկների պատրաստում
5. նկարի վերլուծություն
6. թեստային աշխատանք
7. բանավեճ, քննարկում,
8. դերային (կերպարային)ներկայացում
9. դաս-էքսկուրսիա

Խաչվող հասկացություններ

Ժամանակ և տարածություն7

Որտե՞ղ և ե՞րբ:

1. Դիտարկել պատմության շրջադարձային իրադարձությունները, երևույթները, ընկերային ու առտնին կյանքն ու սովորույթները, անհատների, հասարակությունների և քաղաքակրթությունների միջև փոխհարաբերությունները, անձի, ազգի և մարդկության տեսանկյունից:

Օրինաչափություն

Ի՞նչ է օրինաչափ:

2. Պատմական երևույթների միջև օբյեկտի-վորեն գոյություն ունեցող պատճառահե- տևանքային անհրաժեշտ կապեր, փոխա-դարձ պայմանավորվածություններ: Պատճառները, հետևանքները, առանձնահատկությունները, ընդհանրությունները դիտարկել որպես պատմական և հասա-րակական երևույթների և իրադարձություններիօրինաչափություններ:

Անհատներ և հարաբերություններ

Ո՞վ է պատմական անհատը:

1. Պատմական գործիչների կյանքը, գործունեու-թյունը, մշակութային ընդհանրությունները և տարբերությունները:

Դիտարկել անհատի դերը և գործունեությանազդեցությունը պատմության հոլովույթում

Միջառարկայական կապերը թեմայում

Համաշխարհային պատմություն- տվյալ ժամանակաշրջանի երկրների(Պարսկաստան, Բյուզանդիա, Արաբական խալիֆայություն, Վրաստան, Աղվանք) հարաբերություններ, նշանավոր գործիչներ, պատմական կարևոր իրադարձություններ,դեպքեր փաստեր, հավատալիքներ

Աշխարհագրություն - Արաբական խալիֆայության, Բյուզանդիայի պատմաաշխարհագրական տարածքներին համընկնող երկրներն ու այնտեղ ապրող բնակչությունն այսօր, քարտեզների հետ աշխատանք

Հասարակագիտություն - «Մարդ-ընտանիք-համայնք-հասարակական միջավայր»,
«Մարդ-բարոյականություն-արժեքր» թեմաներ

Հայոց լեզու - բանավոր և գրավոր ճիշտ, գրագետ, փաստարկված խոսքի կառուցում, տարբեր բնույթի հայերեն տեքստերի վերլուծում և ընկալում,դրանց հիմնական գաղափարի ըմբռնում

Մայրենի – ավանդազրույցներ

Արվեստ - պատմաճարտարապետական հուշարձաններ

Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշչով սահմանված հիմնականծրագրի վերջնարդյունքների հետ

Հ1, Հ2, Հ 15, Հ 16, Հ 17, Հ 18, Հ 25, Հ 28, Հ 29, Հ 30, Հ 31, Հ 33, Հ 35, Հ 44, Հ 45

Թեմա 6. / 11ժամ/
Ազգային-քրիստոնեական մշակույթի ձևավորումն ու զարգացումը IV-IX դդ.

Նպատակ

Ձևավորել՝

1. IV-IX դդ. ազգային-քրիստոնեական մշակույթի զարգացման ընթացքի, ձեռքբերումների, մշակութային նշանավոր գործիչների և ստեղծագործությունների վերաբերյալ գիտելիքներ,
2. գրերի գյուտի պատմական նշանակությունը և ոսկեդարյան մշակույթի ձեռքբերումները հայոց ու համաշխարհային մշակույթի համատեքստում արժևորելու և գնահատելու հմտություններ,
3. մշակութային ժառանգության պահպանման, զարգացման և հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտության գիտակցություն:

Վերջնարդյունքներ

1. Ներկայացնի IV-IX դդ. ազգային-քրիստոնեական մշակույթի զարգացման հիմնական առանձնահատկությունները, ընթացքը, ուղղությունները, բնագավառները, ձեռքբերումները:
2. Ճանաչի IV-IX դդ. ազգային-մշակութային ակնառու գործիչների և ստեղծագործություններ:
3. Արժևորի գրերի գյուտը, կատարի եզրահանգումներ:
4. Գնահատի ոսկեդարյան մշակույթի ձեռքբերումները հայոց և համաշխարհայինմշակույթի համատեքստում:
5. Գիտակցի մշակութային արժեքները պահպանելու, զարգացնելու, հաջորդսերունդներին փոխանցելու և հանրահռչակելու անհրաժեշտությունը:

Հետազոտի իր համայնքի կամ տարածաշրջանի IV-IX դարերի պատմամշակութային որևէ հուշարձան, փորձի կապեր գտնել հուշարձանի և տարածաշրջանի կամ համայնքի միջև:

	Դաս	ժամ	էջ
75-76-77-78	6. 1 Հայ մշակույթի Ոսկե դարը	4	148-152
79-80-81-82	6. 2 Բնական գիտություններն ու արվեստը V-IX դարերում	4	153-157
83	**Թեմատիկ գրավոր աշխատանք**	1	
84-85	ԱՄՓՈՓՈՒՄ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԹԵՄԱՅԻ	2	

Առաջարկվող գործունեության ձևեր

1. սկզբնաղբյուրների հետաշխատանք
2. պաստառների ձևավորում կամսահիկաշարի պատրաստում
3. էսսեների, ակնարկներիպատրաստում
4. հետազոտական աշխատանք
5. համեմատական աղյուսակների ևգծապատկերների կազմում
6. ինքնաշեն նյութերով ուսումնական ցուցահանդեսի կազմակերպում
7. թեստային աշխատանք
8. տեսաֆիլմերի դիտում աքննարկում
9. դերային (կերպարային)ներկայացում
10. դաս-էքսկուրսիա

Խաչվող հասկացություններ

Անհատական և մշակութայինարժեհամակարգ

Որքանո՞վ է մշակույթը կարևոր անհատի, ազգիկյանքում:

1. գաղափարների, համոզմունքների, արժեք- ների զգացողությունների, մշակութայինդրսևորումների արժևորում
2. միջմշակութային արժեքների առնչություն-ների բացահայտում

ազգային ու համաշխարհային մշակութային արժեքները պահպանել ու, զարգացնել ու, փոխանցել ու և հանրահռչակել ու անհրաժեշտության արժևորում:

Միջառարկայական կապերը թեմայում

Համաշխարհային պատմություն – տվյալ ժամանակաշրջանի քաղաքական և մշակութային գործիչներ, ստեղծագործություններ, պատմական կարևոր իրադարձություններ, դեպքեր փաստեր

Աշխարհագրություն - հայ մշակութային գործիչների գոծունեություն ծավալած

քաղաքներին, երկրներին համընկնող երկրներն ու այնտեղ ապրող բնակչությունն այսօր,քարտեզների հետ աշխատանք

Հասարակագիտություն - «Մարդ ճաշակ-մշակույթ» թեմա

Հայոց լեզու - Լեզու և գիր, բանավոր և գրավոր ճիշտ, գրագետ, փաստարկված խոսքի կառուցում, տարբեր բնույթի հայերեն տեքստերի վերլուծում և ընկալում, դրանց հիմնական գաղափարի ըմբռնում

Մայրենի – նշանավոր անհատների, իրադարձությունների վերաբերյալ նյութեր

Գրականություն – պատմիչներ, թարգմանական գրականություն, աստվածաբաններ

Բնագիտություն-տիեզերքին, երկիր մոլորակին առնչվող թեմաներ

Արվեստ (ճարտարապետություն, կերպարվեստ, երաժշտություն, կիրառական արվեստ) - մշակույթի տարբեր բնագավառներ, գործիչներ, ստեղծագործություններ, պատմամշակութային հուշարձաններ, արվեստի գործեր

Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշչով սահմանված հիմնականծրագրի վերջնարդյունքների հետ

Հ1, Հ2, Հ15, Հ16, Հ18, Հ25, Հ27, Հ28, Հ29, Հ30, Հ31, Հ32, Հ35, Հ43, Հ44, Հ45

Թեմա 7. /16ժամ/

Բագրատունյաց թագավորությունը

Նպատակ

Ձևավորել՝

1. -Բագրատունյաց թագավորության ժամանակաշրջանում հայկական քաղաքակրթության զարգացման ընթացքի և առանձնահատկությունների վերաբերյալ գիտելիքներ,- Անկախության վերականգնման, թագավորության զորեղացման, թուլացման և անկման պատճառահետևանքային կապերը հետազոտելու և եզրահանգումներ անելու հմտություններ,
3. - Բագրատունյաց թագավորության քաղաքակրթական ձեռքբերումները

գնահատել ու արժևորել ու հմտություններ:

Վերջնարդյունքներ

1. Ներկայացնի Բագրատունյաց թագավորության պատմության առանցքային դրվագները:
2. Նկարագրի Բագրատունյաց թագավորության պետական կարգը, բանակը, տնտեսությունը, բնակչության առօրյա կյանքն ու կենցաղը, համեմատի նախորդ և արդի իրողությունների հետ:
3. Բնութագրի Բագրատունի նշանավոր արքաների և աշխարհիկ ու հոգևոր գործիչների՝ պետության անվտանգության ամրապնդման ու հզորացմանն ուղղված ձեռնարկումները, կարծիք հայտնի նրանց գործունեության արդյունքների վերաբերյալ:
4. Վերլուծի համաշխարհային և տեղական պատմական մի շարք գործընթացների ազդեցությունը Անիի Բագրատունյաց թագավորության հիմնադրման, հզորացման և անկման գործընթացներում, անի եզրահանգումներ:
5. Քննարկի X-XI դարերում հայ ժողովրդի միասնականությանը, հոգևոր ինքնուրույնությանը ու ինքնությանը սպառնացող մարտահրավերները և դրանցդիմագրավելու քայլերը, անի եզրահանգումներ:
6. Գնահատի և արժևորի Անիի Բագրատունյաց թագավորության քաղաքակրթական ձեռքբերումները:
7. Հետազոտի Անիի մայրաքաղաքի կամ IX-XI դարերի պատմաճարտարապետական որևէ հուշարձան, առաջարկի տվյալ հուշարձանը աշխարհին հանրաճանաչ

դարձնել ու լուծումներ:

	Դաս	ժամ	էջ
86-87-88-89	Բագրատունիների հաստատումը Հայոց գահին	4	159-163
90-91-92-93	Բագրատունյաց Հայաստանի մասնատումն ու անկումը	4	164-169
94-95-96-97	Բագրատունյաց Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական և մշակութային կյանքը	4	170-176
98-99	ԱՄՓՈՓՈՒՄ ՅՈԹԵՐՈՐԴ ԹԵՄԱՅԻ	2	
100	ԱՄՓՈՓԻՉ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ	1	

Առաջարկվող գործունեության ձևեր

1. սկզբնաղբյուրների հետաշխատանք,
2. սահիկաշարի կամ տեսանյութիպատրաստում
3. ֆիլմի կամ տեսանյութի դիտում,քննարկում
4. նկարի վերլուծություն
5. համեմատական աշխատանք
6. հետազոտական աշխատանք
7. երևակայական ճանապարհորդություն
8. դերային (կերպարային)ներկայացում
9. դաս-էքսկուրսիա

Խաչվող հասկացություններ

Համակարգ (Պետություն)

Որո՞նք են համակարգի բնորոշ հատկանիշները:

1. Դիտարկել պետությունը որպես հասարակության միասնական քաղաքական համակարգ:

Անհատներ և հարաբերություններ

Ո՞վ է պատմական անհատը:

2. Պատմական գործիչների կյանքը,գործունեությունը, մշակութային ընդհանրությունները և տարբերությունները: Դիտարկել անհատի դերը և գործունեության ազդեցությունը պատմության հոլովույթում:

Անհատական և մշակութայինարժեհամակարգ

Որքանո՞վ է մշակույթը կարևոր անհատի կյան- քում:

գաղափարների, համոզմունքների, արժեքների զգացողությունների, մշակութային դրսևորում- ների արժևորում

3. միջմշակութային արժեքների առնչությունների բացահայտում
4. ազգային ու համաշխարհային մշակութային արժեքները պահպանելու, զարգացնելու, փոխան-ցելու և հանրահռչակելու
5. անհրաժեշտության արժևորում:

Միջառարկայական կապերը թեմայում

Համաշխարհային պատմություն - տվյալ ժամանակաշրջանի երկրներ հարաբերություններ, նշանավոր գործիչներ, պատմական կարևոր իրադարձություններ,դեպքեր փաստեր, հավատալիքներ:

Աշխարհագրություն - Բագրատունյաց թագավորության, Արաբական խալիֆայության, Բյուզանդիայի պատմաաշխարհագրական տարածքներին

համընկնող երկրներն ու այնտեղ ապրող բնակչությունն այսօր, քարտեզների հետ աշխատանք:
Իմ հայրենիքը - մայրաքաղաքներ
Հասարակագիտություն - «Մարդ-ընտանիք-համայնք-հասարակական միջավայր»,
«Մարդ-բարոյականություն-արժեք», «Մարդ ճաշակ-մշակույթ» թեմաներ:
Հայոց լեզու - բանավոր և գրավոր ճիշտ, գրագետ, փաստարկված խոսքի կառուցում, տարբեր բնույթի հայերեն տեքստերի վերլուծում և ընկալում,դրանց հիմնական գաղափարի ըմբռնում:

Մայրենի – նշանավոր բնակավայրերի, անհատների վերաբերյալ նյութեր և ավանդազրույցներ:
ՆԶՊ - զենքեր, ռազմարվեստ, մարտավարություն:
Արվեստ (ճարտարապետություն, կերպարվեստ, երաժշտություն, կիրառական արվեստ) - մշակույթի տարբեր բնագավառներ, գործիչներ, ստեղծագործություններ, պատմամշակութային հուշարձաններ, արվեստի գործեր:

Կապը Հանրակրթության պետական չափորոշչով սահմանված հիմնական ծրագրի վերջնարդյունքների հետ
Հ1, Հ2, Հ15, Հ16, Հ17, Հ18, Հ25, Հ28, Հ29, Հ30, Հ31, Հ33, Հ35, Հ44, Հ45

101-102 Պահուստային ժամ -2 ժամ